

Valtioneuvoston periaatepäätös yrittäjyydestä, täytäntöönpano ja seuranta

Yrittäjyyden neuvottelukunnan kokous
neuvotteleva virkamies Natalia Härkin, 5.6.2025

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Valtioneuvoston periaatepäätös yrittäjyydestä: tausta, täytäntöönpano ja seuranta

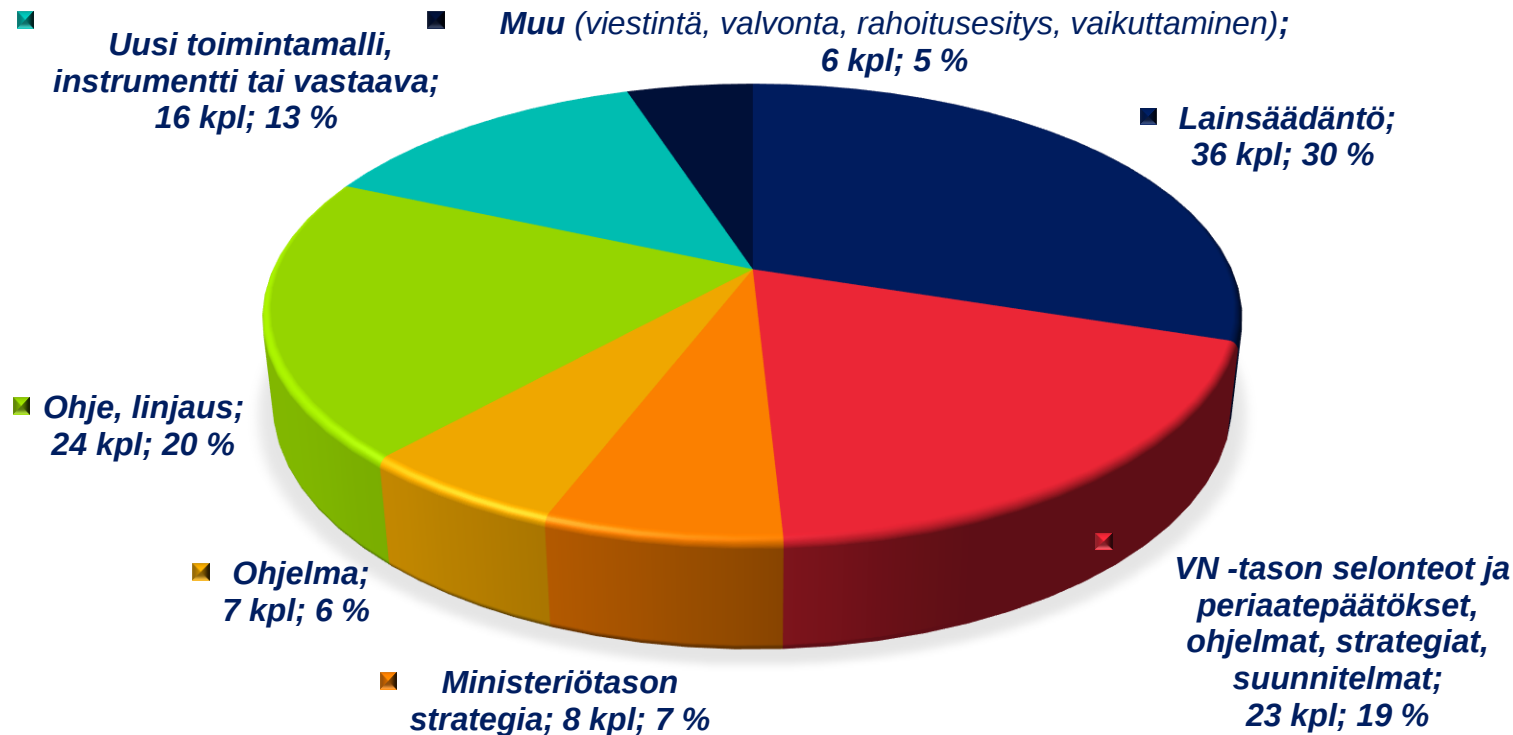
- Valtioneuvoston periaatepäätöstä yrittäjyydestä annettiin [VN –yleisistunnossa 5.9.2024](#)
 - Valmisteltiin työ- ja elinkeinoministeriön johdolla VN –tasolla yhdessä eri ministeriöiden kanssa virkavalmisteluna.
 - Rajauksena valtion vastuulla olevat toimet, pääpainona pk-yrittäjyys, yhteensä 19 toimenpidettä.
- Työ- ja elinkeinoministeriö pyysi 14.2.2025 päivätyllä kirjeellä kaikilta ministeriöltä tiedot periaatepäätöksen täytäntöönpanosta ja seurannasta.
 - Tiedot kerättiin ajalla 18.2. – 18.3.2025.
 - Vastaukset saatiin 8.4.2025 mennessä kaikilta ministeriöiltä: LVM, MMM, OKM, OM, PLM, SM, STM, TEM, UM, VM, YM + VNEUS
 - Seuraava seuranta toteutetaan keväällä 2026.

Keskeisiä nostoja yrittäjyyden periaatepäätöksen täytäntöönpanosta ja seurannan tuloksista, kevät 2025

- **Periaatepäätöksen täytäntöönpano toimenpiteissä etenee hyvin eri ministeriöissä.**
 - Periaatepäätöksen kaikkia toimenpiteitä (19) viedään eteenpäin.
 - Päävastuullisina toimille on 9 ministeriötä + VNEUS
 - Osavastuullisia ministeriöitä ja hallinnon alaisia toimijoita mittava määrä.
- **Yhteensä 120 kappaletta toimia läpi VN-tason,** toimet luokiteltu 7 luokkaan.
 - Huomioitava, että toimet sisältävät yhteensä arvioituna mittavan määrän eri tasoisia toimia.
 - **Kolmen kärki kohdistuu:**
 - **toimissa** * lainsäädäntöön (30 %), * ohjeisiin ja linjauksiin (20 %) sekä * VN-tason selontekoihin ja periaatepäätöksiin, ohjelmiin, strategioihin ja suunnitelmiin (19 %).
 - **ministeriöistä:** työ- ja elinkeinoministeriön (52 kpl, 43 %), valtiovarainministeriön (19 kpl, 16 %) sekä ympäristöministeriön (16 kpl, 13 %) päävastuulle.
- **Valtaosa toimista on valmistelussa – toteutusvaiheessa toimia yhteensä 101 kpl, (84 %).**
 - Valmiina on yhteensä 18 toimea (15 %). Yhden toimen (1 %) osalta komission ehdotus ei ollut saapunut seurannan ajankohtana, eikä eteneminen ko. osalta mahdollista.

Valtioneuvoston periaatepäättös yrittäjyydestä, toimenpiteiden toimien jakautuminen (N=120), kpl, %-osuus

Toimet 8: Muu jakaantuminen

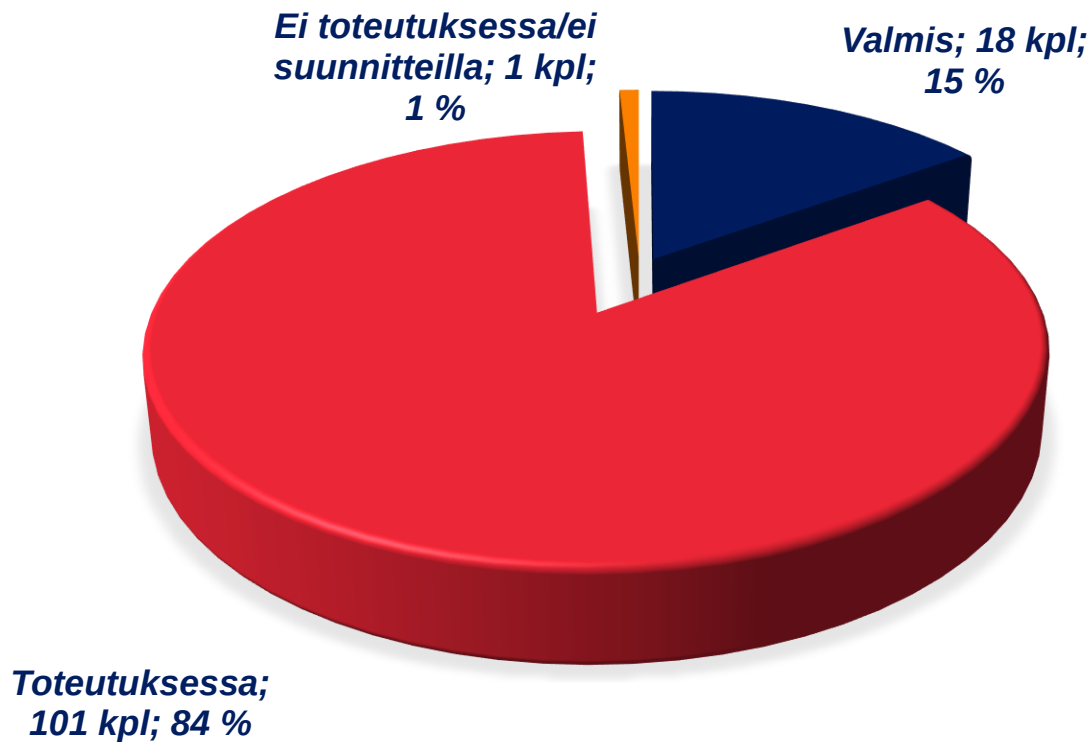
- **Viestinnän toimet (1)**
 - TEM (7): Work in Finland kohdentaa viestintää ja jakaa tietoa Suomen start up –palveluista ja ekosysteemistä kansainvälisille osaajille (T)
- **Valvonta (1)**
 - TEM (13): Aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueiden eli työsuojeluviranomaisen suorittama valvonta (T)
- **Rahoitusesitys (1)**
 - VM (18): Ehdotettu yhden luukun palvelujen HE:n mukaista lisäystä Lupa- ja valvontaviraston toimintamenoihin kehyksessä 2026-2029) (T)
- **Vaikuttaminen (3)**
 - OM (19): Komissioon vaikuttaminen: GDPR:n velvoitteiden keventäminen esim. 30 artiklan 5 kohdan selostevelvoitteiden poikkeuksen laajentamisesta, 33 artikla tietoturvaloukkauseilmoitusten kynnyksen korottamisesta (E)
 - Komissio antamassa sääntelyn keventämisehdotuksia keväällä 2025. Koska komission ehdotus ei ole tullut, ei voida edetä vielä
 - OM (19): EU-ennakkovaikuttaminen: Yksityisoikeuden rooli kilpailukyvyn edistämisessä (T)
 - TEM (19): Komission tiedonanto: Suomi vaikuttaa aktiivisesti komissiolta kesällä tulevan horisontaalisen sisämarkkinastrategian valmisteluun (T)

Valtioneuvoston periaatepäätös yrittäjyydestä, toimien jakaantuminen päävastuutahon mukaan (N=120)

Toimi/ päävastuu	Lain- säädäntö	VN -tason selonteot ja periaatepäätökset, ohjelmat, strategiat, suunnitelmat	Ministeriö- tason strategia	Ohjelma	Ohje, linjaus	Uusi toimintamalli, instrumentti tai vastaava	Muu	Yhteensä
LVM	1	2	0	1	0	2	0	6
OKM	1	1	2	0	1	1	0	6
OM	4	0	0	0	0	0	2	6
PLM	0	3	0	0	0	0	0	3
STM	7	0	0	1	1	0	0	9
TEM	8	11	6	5	7	12	3	52
UM	0	2	0	0	0	0	0	2
VM	2	2	0	0	14	0	1	19
YM	13	1	0	0	1	1	0	16
VNEUS	0	1	0	0	0	0	0	1
Yhteensä	36	23	8	7	24	16	6	120

Valtioneuvoston periaatepäättös yrittäjyydestä, toimien toteutusvaihe (N=120), kpl, %-osuus

Valtioneuvoston periaatepäättös yrittäjyydestä – toimenpidekohtainen seuranta, kevät 2025

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Yritysten uudistuminen, kasvu ja kansainvälistyminen

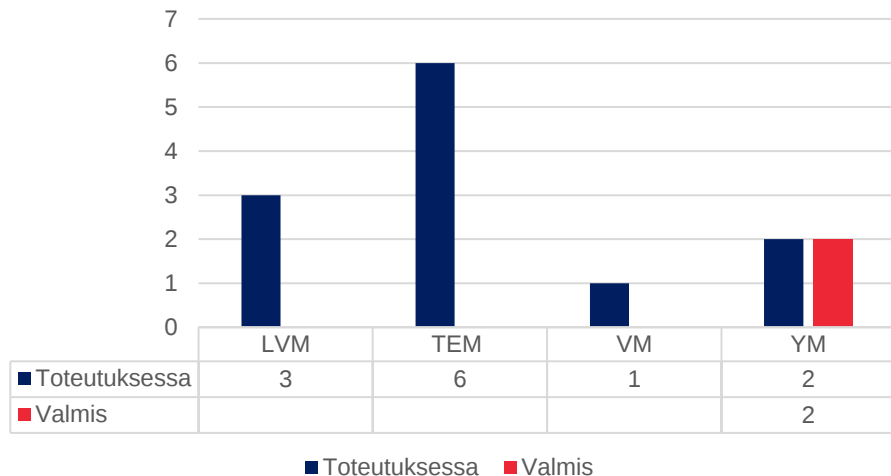

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Toimenpide 1. Edistetään Suomen houkuttelevuutta puhtaan siirtymän investointikohteena julkisilla politiikkatoimilla, jotka vahvistavat erityisesti uusien vähähiiliratkaisujen kehittämistä, pilotointia ja skaalaamista, investointiympäristön kilpailukyvyyn turvaamista sekä tarvittavan osaamisen saatavuuden koko yrityskehityksessä.

Päävastuuministeriöt: LVM, TEM, VM, YM

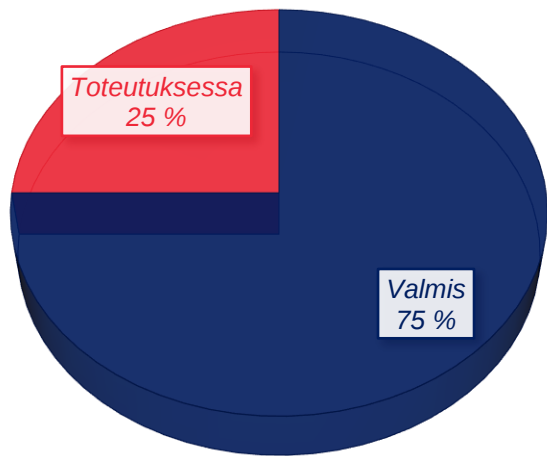
Raportoituja toimia yhteensä 14 kappaletta seuraavasti:

- **Lainsäädäntö (5)**
 - TEM: Merkittävien ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävien investointien valtionavustustukiohjelma (T)
 - VM: Eräiden suurten ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävien investointien verohyvyty (investointihyvyty), HE 207/2024 vp (T)
 - YM: Rakentamislakiin sisältyy uusi puhtaan siirtymän teollisuutta koskeva sijoittamislupa (V)
 - YM: Rakennusten energiatehokkuusdirektiivin (EPBD) toimeenpanona päivitetään rakennusten energiatehokkuuslaskentaa koskevat säädökset (T)
 - YM: Alueidenkäyttölain uudistuksessa on valmisteltu suoraa rakentamista ohjaavan aurinkoenergia- ja tuulivoimayleiskaavan säännöksiä (T)
- **VN -tason selonteot ja periaatepäätökset, ohjelmat, strategiat, suunnitelmat (6)**
 - LVM: Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma KAISU; liikennettä koskevat toimenpiteet (T)
 - LVM: Ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelma SCP; liikennettä koskevat toimenpiteet (T)
 - TEM: Kansallinen energia- ja ilmastostrategia (T)
 - TEM: Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027 EU:n alue- ja rakennepolitiikan rahoitusten ohjelman tavoitteena, että 35 %:ia EAKR-rahoituksesta kohdentuu ilmastotoimenpiteisiin (T)
 - TEM: Talent Boost -toimenpideohjelma (työ- ja koulutusperusteinen maahanmuutto (T)
 - YM: Kansallisessa kiertotalouden strategisessa ohjelmassa (Vnp 8.4.2021) on asetettu tavoitteeksi, että resurssituottavuus ja kiertotalousaste ovat kaksinkertaistuneet ja uusiutumattomien luonnonvarojen kotimainen kulutus on kääntynyt laskuun vuoteen 2035 mennessä (V)
- **Ohjelma (1)**
 - LVM: Ilmatoratkaisujen vauhdittaja (ACE) -ohjelma (T)
- **Ohje, linjaus (1)**
 - TEM: Business Finland edistää kestävästä kehityksestä auttamalla asiakkaitaan kestävien ratkaisujen ja toiminnan kehittämisessä (T)
- **Uusi toimintamalli, instrumentti tai vastaava (1)**
 - TEM: Ministeriöiden ns. investointinyrkki merkittävien investointihankkeiden edistämiseksi (T)

Toimenpide 2. Varmistetaan, että julkinen yritysrahoitus kehittyy, paikkaa ja täydentää rahoitusmarkkinoita ja toiminnassa otetaan huomioon markkinoiden kehitys (ml. markkina-puutealueiden muutokset). Toiminnan tehokkuus, yhteistyö ja sujuva asiakaspolku varmistetaan omistajaohjauksella ja toimijoiden yhteistyöllä. Lisäksi hyödynnetään EU-rahoituksen mahdollisuuksia nykyistä tehokkaammin suomalaisten rahoittajien, yritysten ja valtion erityisrahoitusyhtiöiden toimesta.

Päävastuuministeriö: TEM

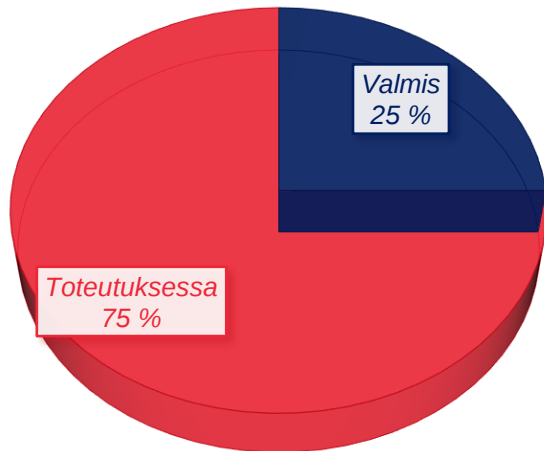
Raportoituja toimia yhteensä 4 kappaletta seuraavasti:

- **Ohje, linjaus (1)**
 - TEM: ELY-keskusten rahoituksen ohjaaminen yritysten kestävästä kasvun edistämiseksi: kehittämisavustus, toimintaympäristö-avustus, kuljetustuki (V)
- **Uusi toimintamalli, instrumentti tai vastaava (3)**
 - TEM: Euroopan investointirahaston EIR:n sopimukset suomalaisten pankkien ja rahoituslaitosten (8) kanssa tukevat pk-yrityksiä, pieniä midcap-yrityksiä ja asunto-osakeyhtiöitä ilmasto- ja ympäristöhankkeissa (T)
 - TEM: Finnveran mikroyrityslaina 1-9 hlöä työllistävälle yrityksille, pilotointi ajalla 1.10.2024-31.3.2025 (V)
 - TEM: Finnveran takaukset (V)
 - Kasvuhakuisille nuorille yrityksille tarkoitetun pk-takauksen ehtoja uudistettiin vuoden 2024 alussa, jotta sen käyttö olisi entistä joustavampaa

Toimenpide 3. Vahvistetaan Suomen Teollisuussijoituksen (=Tesi) teollisuuspoliittista roolia (TEM, Tesi) sekä kehitetään Finnveran kotimaan rahoituksen ja viennin rahoitusjärjestelmää kilpailukykyisemmäksi ja ketterämmäksi kokonaislainsäädäntöuudistuksella (ml. mahdolliset rakenteelliset muutokset sekä digitalisaation hyödyntäminen toiminnassa).

Päävastuuministeriö: TEM

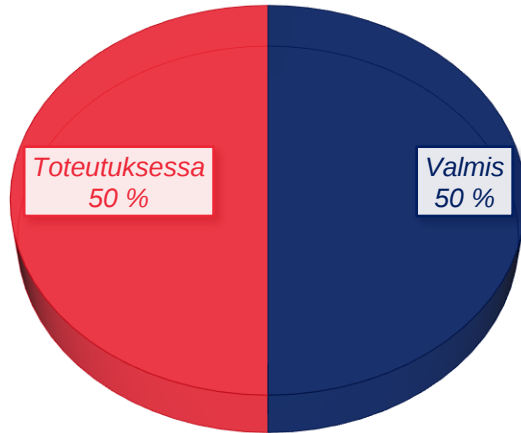
Raportoituja toimia yhteensä 4 kappaletta seuraavasti:

- **Lainsäädäntö (2)**
 - TEM: Finnveran kokonaislainsäädäntöuudistus, tavoitteena antaa HE keväällä 2025, laki voimaan 1.1.2026 (T)
 - TEM: Valtion pääomasijoitustoiminnan keskittämistä ja tehostamista koskeva uudistus: lait vahvistettu 17.1.2025, voimaansaattaminen VN asetuksella 31.5.2025 (T)
- **Ohje, linjaus (1)**
 - TEM: Suomen Teollisuussijoituksen uusi sijoitusstrategia (V)
- **Uusi toimintamalli, instrumentti tai vastaava (1)**
 - TEM: Suomen Teollisuussijoituksen uusi 300 Me suorasijoitusohjelma vuosille 2025-2027 (T)

Toimenpide 4. Kehitetään TEM:n johdolla erityisesti Business Finland, Tesi ja Finnvera -toimijoiden kanssa uusia toimintamalleja, jotka tukevat ko. toimijoiden nykyistä tiiviimpää yhteistyötä suuremman elinkeinopoliittisen vaikuttavuuden saavuttamiseksi yritysrahoituksessa.

Päävastuuministeriö: TEM

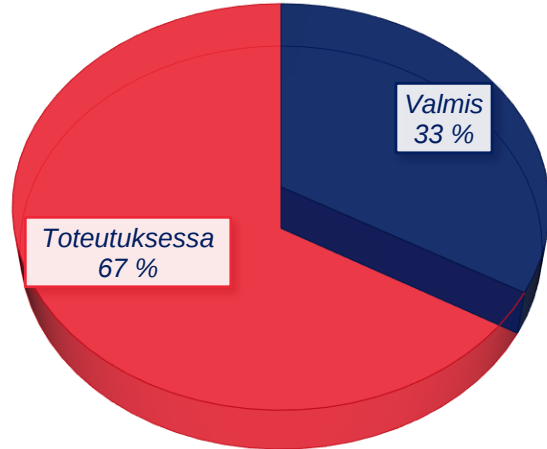
Raportoituja toimia yhteensä 4 kappaletta seuraavasti:

- **Ministeriötason strategia (1)**
 - TEM: Yhtenäistetty TEM yhtiöiden ja virastojen omistajastrategiat/tulossopimukset (V)
- **Uusi toimintamalli, instrumentti tai vastaava (3)**
 - TEM: Yhteinen ohjauskirje TEM yhtiöille ja virastoille (V)
 - TEM: Vahvistettu ja tehostettu toimintamallia yhteisestä tekemisestä TEM yhtiöille ja virastoille (T)
 - TEM: Tehostetaan omistajaohjausta (T)

Toimenpide 5. Kohdennetaan T&K-rahoituksen monivuotisen suunnitelman mukaisesti valtion T&K-rahoitusta T&K-toimintaa aloittaville yrityksille sekä pk-yrityksille, jotka sitoutuvat pitkäjänteisesti lisäämään T&K-toimintaa.

Päävastuuministeriö: TEM

Raportoituja toimia yhteensä 3 kappaletta seuraavasti:

- **VN –tason selonteot ja periaatepäätökset, ohjelmat, strategiat, suunnitelmat (1)**
 - TEM: T&K-lisärahoituksen monivuotisen suunnitelman toimeenpano (T)
- **Ohje, linjaus (2)**
 - TEM: T&K –rahoituksen kohdentaminen Business Finlandin ja ELY-keskusten toimesta: päätetään JTS- ja TAE –prosesseissa (T)
 - TEM: Suomen Teollisuussijoituksen rooli T&K –intensiivisten yritysten oman pääoman ehtoissa rahoituksessa (V)

Toimenpide 6. Selkeytetään pk-yritysten TKI-toiminnan kannusteiden roolia ja kohdentumista siten, että T&K verokannustimet ja suorat T&K-tuet (Business Finland, ELY-keskukset/jatkossa Elinvoimakeskukset) muodostavat toimivan ja vaikuttavan kokonaisuuden yritysten kannustamiseksi rohkeampaan riskinottoon ja uudistumiseen.

Päävastuuministeriö: TEM

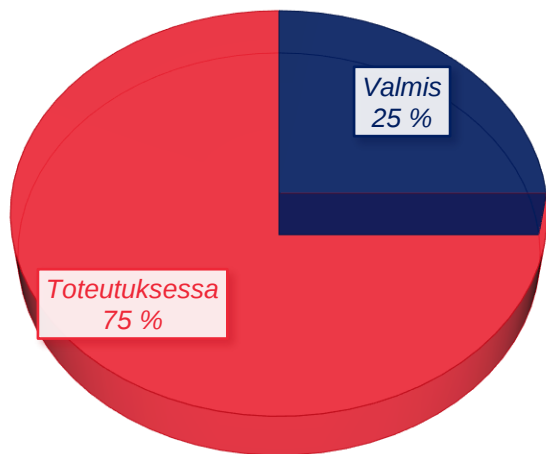
Raportoituja toimia yhteensä yksi seuraavasti:

- **Uusi toimintamalli, instrumentti tai vastaava (1)**
 - TEM: TEM:n, Business Finlandin ja ELY-keskusten yhteistyö TKI-rahoituspalveluissa (T)
 - TEM-konsernin sisäistä yhteistyötä vahvistetaan pk-yritysten kasvupolun tarpeisiin paremmin vastaavilla BF:n ja tulevien elinvoimakeskusten palveluilla.

Toimenpide 7. Vauhditetaan start up -yrittäjyyttä valtion politiikkatoimilla, jotta Suomeen kehitty maailman paras start up- ja kasvuyritysekosysteemi.

Päävastuuministeriö: TEM

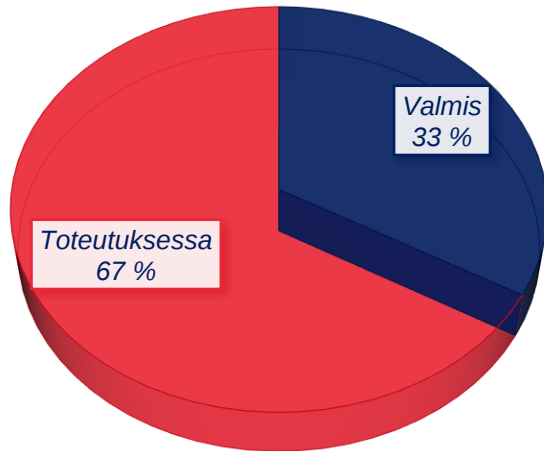
Raportoituja toimia yhteensä 4 kappaletta seuraavasti:

- **Ministeriötason strategia (1)**
 - TEM: Startup-yritysten rahoitusta ja palvelupolkua kehitetään BF:n ja muiden TF-toimijoiden yhteistyönä (T)
- **Ohjelma (1)**
 - TEM: Kehitetään startup -yritysten toimintaympäristöä osana Kasvuyrittäjyyden ohjelman toteutusta (T)
- **Ohje, linjaus (1)**
 - TEM: Suomen Teollisuussijoituksen uusi sijoitusstrategia (V)
- **Muu: viestinnän toimet (1)**
 - TEM: Work in Finland kohdentaa viestintää ja jakaa tietoa Suomen start up –palveluista ja ekosysteemistä kansainvälisille osaajille (T)

Toimenpide 8. Edistetään valtion yritysrahoituksella ja -palveluilla omistajanvaihdosten toteutumista sekä kehitetään omistajanvaihdosten yritysrahoitus- ja yrityspalveluja.

Päävastuuministeriö: TEM

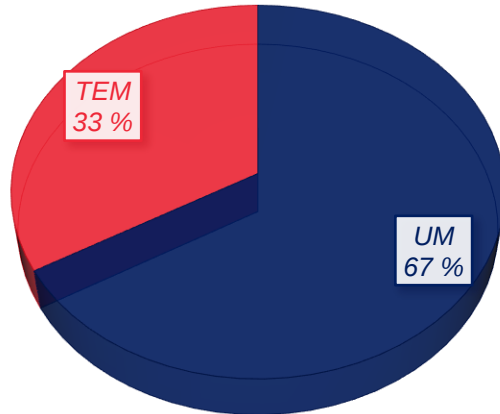
Raportoituja toimia yhteensä 3 kappaletta seuraavasti:

- **Lainsäädäntö (1)**
 - TEM: ELY-keskusten kehittämisavustus käytettävissä omistajavaihdosten jälkeisessä kehittämisessä (V)
- **Ministeriötason strategia (1)**
 - TEM: Omistajavaihdostilanteiden huomioiminen alueellisissa yrityspalveluverkostoissa (T)
- **Ohje, linjaus (1)**
 - TEM: Finnvera rahoittaa strategiansa mukaisesti aktiivisesti omistajavaihdoksia (V)

Toimenpide 9. Edistetään yritysten kansainvälistymispalveluverkoston (Team Finland) strategisella johtamisella, yhteisillä strategisilla maa- ja alavalinnoilla sekä palveluiden kohdentamisella viennin kasvua lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä.

Päävastuuministeriöt: UM, TEM
kaikki toteutuksessa

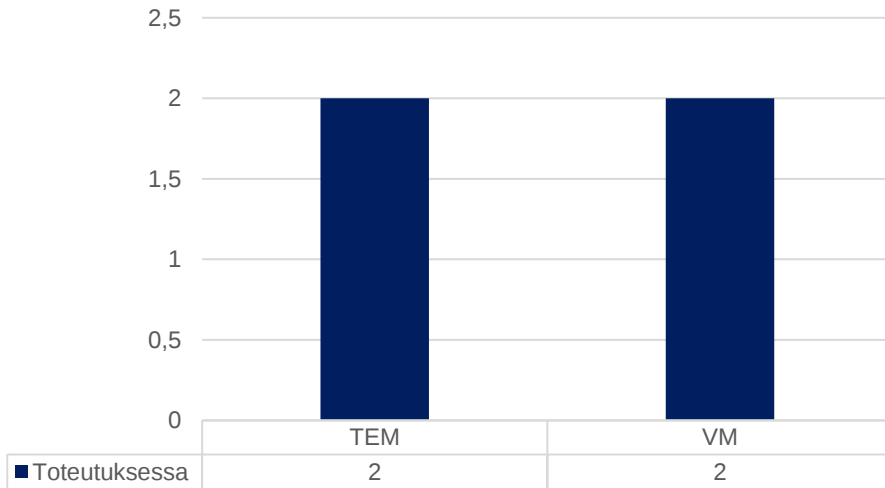
Raportoituja toimia yhteensä 3 kappaletta seuraavasti:

- **VN -tason selonteot ja periaatepäätökset, ohjelmat, strategiat, suunnitelmat (2)**
 - UM: Integroidaan BF:n ulkomaantoiminnot ulkoministeriöön (T)
 - UM: Laaditaan uuden Team Finland -johtoryhmän työn puitteissa uusi Team Finland -strategia, jossa määritellään ko. edistämistoimet, ja toimeenpannaan strategia (T)
- **Ministeriötason strategia (1)**
 - TEM: Edistetään asiakaslähtöisesti alueellisia yrityspalveluekosysteemejä kytkemällä kuntien työllisyys- ja elinkeinopalvelut vahvemmin osaksi pk- ja kasvuyritysten palvelupolkua sekä Team Finland alueverkostotyötä (T)
 - Toteutus osana TEM:n kasvupalveluhanketta

Toimenpide 10. Toteutetaan aluehallintouudistus ja perustetaan elinvoimakeskukset. Toimeenpanossa kiinnitetään huomiota yrittäjyyden toimintaedellytysten edistämiseen sekä yritysrahoituksen ja - palveluiden asiakaslähtöisyyteen, vaikuttavuuteen ja tuloksellisuuteen.

Päävastuuministeriöt: TEM, VM

Raportoituja toimia yhteensä 4 kappaletta seuraavasti:

- **Lainsäädäntö (1)**
 - VM: Hallituksen esitys eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevasi lainsäädännöksi (T)
- **VN -tason selonteot ja periaatepäätökset, ohjelmat, strategiat, suunnitelmat (2)**
 - TEM: Elinvoimakeskusten toimeenpanohanke (T)
 - VM: Lupa- ja valvontavirasto, toimeenpanohanke (T)
 - Toimeenpannaan lainsäädännön vaatimat käytännön muutokset toimeenpanohankkeina mm. henkilöstösiirrot, tietojärjestelmämuutokset
- **Ministeriötason strategia (1)**
 - TEM: Kasvupalvelut-hanke, päätavoitteena on tukea elinvoimakeskusten kasvupalvelujen kehittämistä ja uudistaa TEM EVK:n toimialaohjauksen menettelyjä (T)

Osaaminen ja osaava työvoima

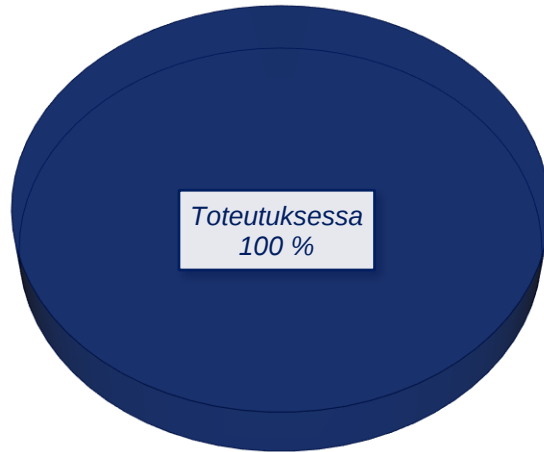

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Toimenpide 11. Edistetään perusopetuksessa, lukiokoulutuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa yrittäjyyskasvatuksen toteuttamisen periaatteita läheisessä yhteistyössä keskeisten sidosryhmien ja lähiympäristön toimijoiden kanssa.

Päävastuuministeriö: OKM

Raportoituja toimia yksi seuraavasti:

- **Ohje, linjaus (1)**
 - OKM: Yrittäjyyskasvatusta koskevien linjausten päivittäminen (T)
 - Linjaukset valmistumassa syksyllä 2026.

Toimivat markkinat

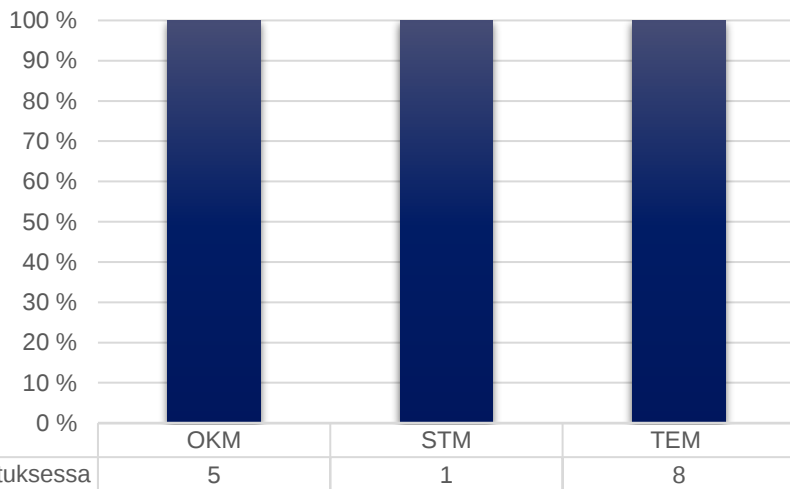

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Toimenpide 12. Tuetaan yrityksiä työvoiman saatavuuden turvaamisessa sekä työmarkkinoiden ja työelämän muutoksiin vastaamisessa.

Päävastuuministeriöt: OKM, STM, TEM

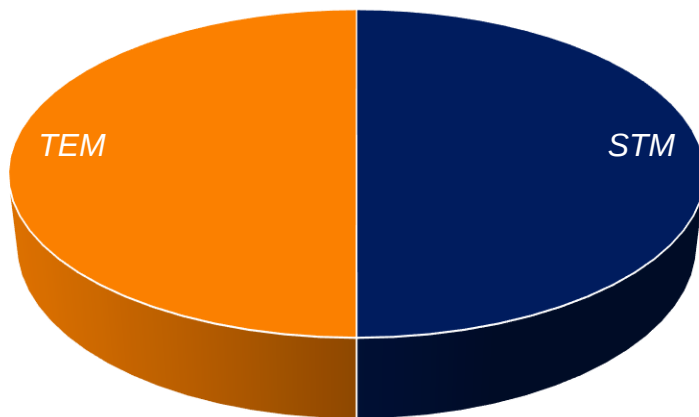
Raportoituja toimia yhteensä 14 kappaletta seuraavasti:

- **Lainsäädäntö (1)**
 - OKM: Vahvistetaan ammatillisen koulutuksen ja elinkeinoelämän yhteistyötä ja uudistetaan koulutustarjontaa, jotta se vastaa paremmin työelämän ja T&K-toiminnan tarpeita (T)
- **VN -tason selonteot ja periaatepäätökset, ohjelmat, strategiat, suunnitelmat (4)**
 - OKM: Vahvistetaan yhteiskunnan T&K-intensiteettiä valtion T&K-rahoituslain mukaisesti (T)
 - TEM: Työelämän kehittämisstrategian laatiminen (T)
 - TEM: Kehitetään mikro- ja pk-yritysten sekä niiden henkilöstön osaamista ja muutos-kyvykkyyttä koulutuksen, neuvonnan, ohjauksen ja verkostojen avulla (T)
 - TEM: Kehitetään yritysten, alueiden ja toimialojen välisiä yhteistyömalleja ja rekrytointitoimia sekä lisätään rekrytointivaikeuksista kärsivien alojen ja työnantajien tunnettua vetovoimaa ja mainekuvaa (T)
- **Ministeriötason strategia (3)**
 - OKM: Lisätään korkeakoulujen aloituspaikkoja ja suunnataan ne aloille ja alueille, joilla ennakoidaan olevan merkittävää työvoimapulaa (T)
 - OKM: Vastataan osaamis- ja koulutustarpeisiin lisä- ja täydennyskoulutustyyppisellä osaamisen kehittämisellä, tutkimusta pienemmillä osaamiskokonaisuuksilla (T)
 - TEM: Yhteiskunnaisten yritysten strategian päivittäminen EU:n yhteisötalouden suosituksen mukaiseksi (T)
- **Ohjelma (3)**
 - STM: Hallitusohjelman mukaiset työelämäohjelmat, joilla vaikutetaan työvoiman työkyvyn turvaamiseen ja työelämän muutoksiin sopeutumiseen (T)
 - TEM: Jatkuvan oppimisen RRF-hanke Osaamispolku.fi (uusi palvelujärjestelmä) (T)
 - TEM: Työvoimaa täydennetään kohdentamalla kansainvälisen rekrytoinnin toimia EU/ETA-alueelle ja nimitettiin kumppanuusmailiin työnantajien tarpeiden mukaisesti (T)
- **Uusi toimintamalli, instrumentti tai vastaava (3)**
 - OKM: Hyödynnetään ennakointi- ja arviointitietoa monipuolisesti osaavan työvoiman saatavuuden suunnittelussa ja varmistamisessa (T)
 - TEM: Työssä oppimisen kehittäminen (T)
 - TEM: Tiivistetään yhteistyötä yksityisten työnvälitysyriyten kanssa, kehitetään Työmarkkinatoria yhdessä sidosryhmien kanssa, parannetaan työnhakuprofiilien laatua ja määrää, tehostetaan työnantajaviestintää ja kartoitetaan piilotyöpaikkoja ESR-rahoituksen avulla (T)

Toimenpide 13. Puututaan tehokkaasti työlainsäädännön noudattamiseen liittyviin väärinkäytöksiin työmarkkinoiden vakauden ja toimivuuden ylläpitämiseksi.

**Päävastuuministeriöt: TEM, STM –
kaikki toteutuksessa**

Raportoituja toimia yhteensä 2 kappaletta seuraavasti:

- **Lainsäädäntö (1)**
 - TEM: Alustatyödirektiivin täytäntöönpano (T)
 - Perusvalmistelu (työryhmän toimikausi päättyy 31.12.2025), direktiivin täytäntöönpanoaika päättyy 2.12.2026
- **Muu: Valvonta (1)**
 - STM: Aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueiden eli työsuojeluviranomaisen suorittama valvonta (T)

Toimenpide 14. Vahvistetaan yrittäjyyden edellytysten vahvistamiseksi Suomen pitovoimaa kansainvälisille osaajille ja heidän perheilleen tarjoamalla helposti saavutettavia palveluita, torjumalla työmarkkinoilla esiintyvää hyväksikäyttöä ja lisäämällä työelämän vastaanottavuutta.

Päävastuuministeriö: TEM

Raportoituja toimia yhteensä 3 kappaletta seuraavasti:

- **VN-tason selonteot ja periaatepäätökset, ohjelmat, strategiat, suunnitelmat (1)**
 - TEM: Uudistuva ja osaava Suomi 2021 - 2027 ohjelman avulla (erityisesti ESR+) edistetään kansainvälisten osaajien rekrytointia Suomeen ja integroidaan jo maassa olevia osaajia yhteistyössä EAKR- ja Talent Boost – toimenpiteiden kanssa sekä tuetaan mukana muuttavien puolisojen työllistymistä (T)
- **Ohjelma (2)**
 - TEM: Hallitusohjelman mukaisesti Suomen pitovoimaan vaikuttavat tekijät on tunnistettu ja hyvät käytännöt koottu osana työvoiman maahanmuuton Talent Boost – toimenpideohjelmaa (T)
 - TEM: Työmarkkinoilla esiintyvää hyväksikäyttöä torjutaan työperäisen hyväksikäytön vastaisen toimenpideohjelman mukaisesti (T)

Toimenpide 15. Lisätään yrittäjyyden edellytysten vahvistamiseksi markkinoiden toimivuutta muun muassa edistämällä yleisesti kilpailupolitiikkaa sekä sitoutumalla tasapuolisen toimintaympäristön turvaavaan, ennakoitavaan sekä markkinoille tulon ja siellä toimimisen mahdollistavaan sääntelyyn.

Raportoituja toimia yhteensä 12 kappaletta seuraavasti:

• **Lainsäädäntö (10)**

- LVM: Lisätään tosiasiallista kilpailua raideliikennemarkkinalla ja helpotetaan markkinoille pääsyä (T)
- STM: Uudistetaan apteekkilainsäädäntöä (T)
- STM: Laajennetaan joidenkin yleisimmin käytettyjen itsehoitolääkkeiden myyntiä myös muualla kuin apteekeissa myytäväksi (T)
- STM: Laajennetaan alkoholijuomien vähittäismyyntilupa enintään 5,5 prosenttia alkoholia sisältävien juomien lisäksi koskemaan enintään 8 prosenttia alkoholia sisältäviä käymisteitse valmistettuja juomia (V)
- STM: Mahdollistetaan myös Alkolle ja kotimaisille vähittäismyyntiluvallisille toimijoille alkoholin verkkokauppa sekä muut jakeluun ja noutoon perustuvat vähittäismyyntikonseptit, kuitenkin ikärajavalvonta turvaten (T)
- STM: Selkiytetään vallitseva epäselvä tulkinta yksiselitteiseksi siten, että suomalaisilla on oikeus ostaa etämyyntimenettelyn kautta alkoholia toisissa EU-maissa toimivilta yrityksiltä (T)
- STM: Poistetaan suomalaisten toimijoiden ulkomaille suuntautuvan markkinoinnin rajoitukset EU-oikeuden rajoissa (T)
- STM: Mahdollistetaan kaikille kotimaisille pien- ja käsityöläispanimoille, pientislaamoille ja viinitiloille niiden tuotteiden myyntiä valmistuspaikoilta suoraan kuluttajille vähittäismyyntiluvalla (T)
- TEM: Kilpailulain kilpailuneutraliteettisääntelyn sekä Kilpailu- ja kuluttajaviraston neutraliteettivalvonnan ja siihen liittyvän tiedonsaannin tehostaminen (T)
- YM: Alueidenkäyttölain uudistaminen, tavoitteena on sujuvoittaa kaavoitusta yksinkertaistamalla ja keventämällä säännöksiä sekä lisäämällä maanomistajan aloiteoikeutta ja kumppanuuskaavoitusta (T)

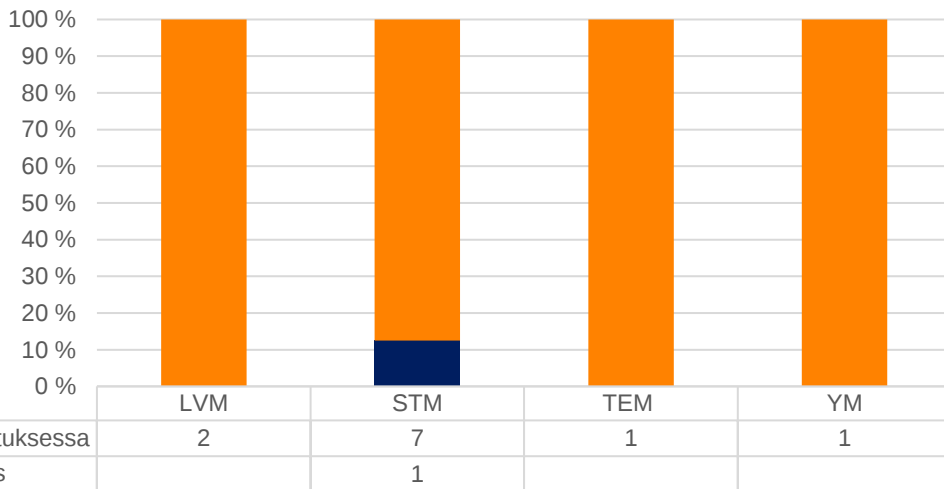
• **Ohje, linjaus (1)**

- STM: EU-lääkepaketin käsittelyä varten tehty linjaus Suomen kannaksi dokumentaation suoja-ajasta ja kannustimista (T)

• **Uusi toimintamalli, instrumentti tai vastaava (1)**

- LVM: Lisätään tosiasiallista kilpailua raideliikennemarkkinalla ja helpotetaan markkinoille pääsyä (T)

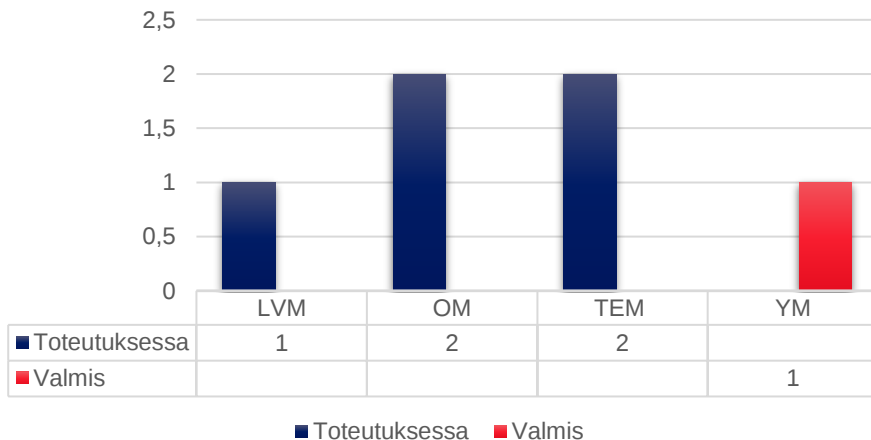
Päävastuuministeriöt: LVM, STM, TEM, YM

Toimenpide 16. Kevennetään yritysten hallinnollista taakkaa yrittäjyyden edellytysten vahvistamiseksi sekä toteutetaan ministeriöiden yhteistä taakkaseurantaa.

Päävastuuministeriöt: LVM, OM, TEM, YM

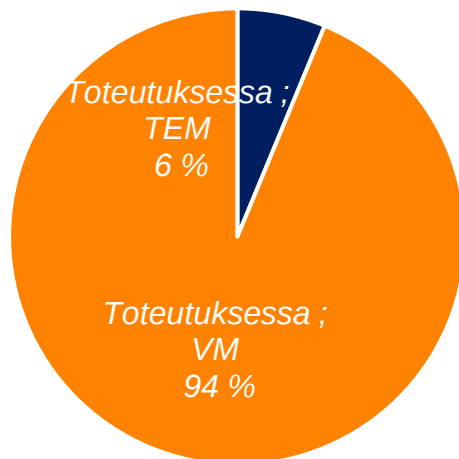
Raportoituja toimia yhteensä 6 kappaletta seuraavasti:

- **Lainsäädäntö (3)**
 - OM: Osakeyhtiölain ja osuuskuntalain tarkistamishanke (OM118:00/2023): arvioidaan muutostarpeita käytännön kokemusten ja aiempien selvitysten perusteella (T)
 - OM: Maksuviivästyksiä koskevan asetusehdotuksen ((COM(2023) 533 final/2) käsittely (T)
 - YM: Osallistuu hallinnollisen taakan seurannan ohjausryhmään ja toteuttaa säädöshankkeissaan taakkaseurantaa (V)
- **VN –tason selonteot, periaatepäätökset, ohjelmat, strategiat, suunnitelmat (2)**
 - TEM: Yksi sisään, yksi ulos –periaate (T)
 - TEM: Tavoite purkaa vähintään 300 normia hallituskauden aikana (T)
- **Uusi toimintamalli, instrumentti tai vastaava (1)**
 - LVM: Osallistuu hallinnollisen taakan keventämisen ja norminpurun ohjausryhmään sekä asiantuntijaryhmään, joissa seurataan lakimuutosten vaikutuksia yrityksille ja tunnistetaan sääntelytaakan keventämisen mahdollisuuksia (T)

Toimenpide 17. Tuetaan yritysten osaamista ja rohkaistaan niitä tarjoamaan julkisissa hankinnoissa sekä varmistetaan, että hankintayksiköillä on kyvykkyys huomioida pk-yritysten osallistumismahdollisuudet.

Päävastuuministeriöt: TEM, VM

Raportoituja toimia yhteensä 16 kappaletta seuraavasti:

- **Lainsäädäntö (1)**
 - TEM: Hankintalain muutokset hallitusohjelman mukaisesti (T)
- **VN -tason selonteot ja periaatepäätökset, ohjelmat, strategiat, suunnitelmat (1)**
 - VM: Hankinta-Suomi-ohjelma on hankintayksiköiden ja tarjoajien yhteinen toimenpideohjelma (T)
- **Ohje, linjaus (14)**
 - VM: Julkisiin hankintoihin liittyvän olemassa olevan ohjeistuksen edelleen kehittäminen (T)
 - VM: JYSE- ja JIT-sopimusehtojen päivittäminen (T)
 - VM: Tekoälyavusteinen hankintaneuvoja (Hankintavälkky) (T)
 - VM: Make or buy –analyysityökalu (T)
 - VM: Vastuullisuuskriteerien tietopankin jatkokehittäminen (T)
 - VM: Tekoälyn hyödyntäminen hankinnoissa (T)
 - VM: Julkisten hankintojen mentorointiohjelma edistää julkisten hankintojen parissa työskentelevien osaamista (T)
 - VM: Hankinta-Suomen verkostot hankintayksiköille ja tarjoajille (T)
 - VM: Vuoden hankintayksikön valinta (T)
 - VM: Hankintojen somemarkkinoinnin kehittäminen (T)
 - VM: Tarjoajien osaamisen kehittäminen ja kiinnostuksen lisääminen (T)
 - VM: Hankintamessut (T)
 - VM: Kansalliset julkisten hankintojen tietopalvelut (T)
 - VM: HILMA:n jatkokehittäminen (T)

Toimenpide 18. Edistetään yrittäjyyden edellytysten vahvistamiseksi luvitusta sujuvoittavia kehitystoimia ja varmistetaan yhden luukun palvelujen riittävä resursointi.

Raportoituja toimia yhteensä 11 kappaletta seuraavasti:

• **Lainsäädäntö (8)**

- YM: Yhden luukun palvelujen hanke (T)
- YM: Osana hankekokonaisuutta YLP-lakihanke, jossa sujuvoitetaan ympäristölupamenettelyitä, liittyen aluehallintouudistukseen ja lupien keskittämiseen valtakunnalliseen Lupa- ja valvontavirastoon (T)
- YM: Esitys HE 175/2024 vp (vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain, ympäristönsuojelulain ja vesilain muutokset), laki 996/2024 (V)
- YM: HE 196/2024 vp (kriittisten raaka-aineiden lupamenettelyjä koskevat lakimuutokset), laki 15/2025 (V)
- YM: HE 211/2024 vp (nettonollateollisuuden edistämistä koskevat lakimuutokset), laki 114/2025 (V)
- YM: HE uusiutuvan energian lupamenettelylain uudistamisesta (T)
- YM: HE ympäristönsuojelulain muuttamisesta (lupamääräysten tarkistaminen) olisi lainsäädäntösuunnitelman mukaan tarkoitus antaa eduskunnalle vuonna 2025 (T)
- YM: Rakentamislain muutokset (V)

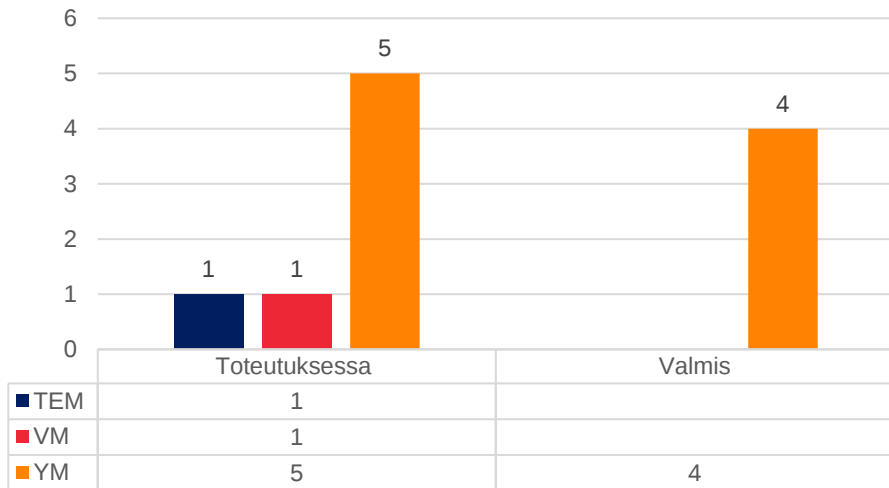
• **Uusi toimintamalli, instrumentti tai vastaava (2)**

- TEM: TEM:n koordinoima Luvat ja valvonta –hanke (T)
- YM: Yhden luukun digitaalisten palveluiden hanke (T)

• **Muu: Rahoitusesitys (1)**

- VM: Ehdotettu yhden luukun palvelujen HE:n mukaista lisäystä Lupa- ja valvontaviraston toimintamenoihin kehyksessä 2026-2029) (T)

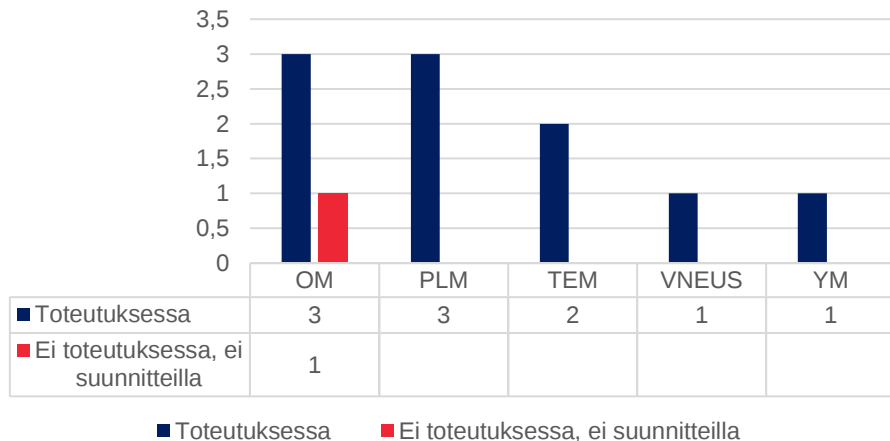
Päävastuuministeriöt: TEM, VM, YM

Toimenpide 19. Panostetaan osana Suomen pitkän aikavälin EU-vaikuttamista sisämarkkinoiden toiminnan kehittämiseen, sisämarkkinaesteiden poistamiseen ja EU-säädösympäristön kehittämiseen niin, että se tukee pk-yritysten toimintaedellytyksiä.

Päävastuuministeriöt: OM, PLM, TEM, VNEUS, YM

Raportoituja toimia yhteensä 11 kappaletta seuraavasti:

- **Lainsäädäntö (3)**
 - OM: Maksuviivästyksiä koskevan asetusehdotuksen ((COM(2023) 533 final/2) käsittely (T)
 - OM: EU:n maksukyvyttömyysdirektiiviä koskevat neuvottelut (T)
 - TEM: Samanmielisten jäsenvaltioiden kanssa yhteisen non-paperin valmistelu komission tulevaan Single Market Barriers Prevention Actiin vaikuttamiseksi (T)
- **VN -tason selonteot ja periaatepäätökset, ohjelmat, strategiat, suunnitelmat (4)**
 - PLM: PLM:n EU-puolustusteollisuuspolitiikan keskeisenä pitkän aikavälin tavoitteena on avata puolustusalan markkinoita Euroopassa pk-yrityksille (ml. kaksikäyttötuotteet) (T)
 - PLM: Suomi on sitoutunut osallistumaan aktiivisesti Euroopan puolustusrahaston (EDF) toimeenpanoon (vuosina 2021-2027) (T)
 - PLM: Suomi on viestinyt komission suuntaan EDF:n toiminnan jatkamisen tärkeyttä ensi MFF-kaudella ja että rahaston rahoitushakuihin osallistumista helpotettaisiin erityisesti pk-yritysten näkökulmasta (T)
 - VNEUS: Sääntelyn yksinkertaistaminen, taakan vähentäminen erityisesti pk-yritykset ja toimeenpanon tehostaminen on nostettu valtioneuvostotason ennakkovaikuttamisen painopisteeksi (T)
- **Ohje, linjaus (1)**
 - YM: Omnibus-hanke (VNEUS): kerätty ja toimitettu VNEUS-valmisteluun YM:n ehdotuksia siitä, mitä ja miten EU-sääntelyä tulisi yksinkertaistaa, mahdollisesti poistaa ja miten hallinnollista taakkaa voitaisiin vähentää (T)
- **Muu (3): Vaikuttamistyö**
 - OM: Komissioon vaikuttaminen: GDPR:n velvoitteiden keventäminen esim. 30 artiklan 5 kohdan selostevelvoitteiden poikkeuksen laajentamisesta, 33 artikla tietoturvaloukkauksilmoitusten kynnyksen korottamisesta (E)
 - Komissio antamassa sääntelyn keventämisehdotuksia keväällä 2025. Koska komission ehdotus ei ole tullut, ei voida edetä vielä
 - OM: EU-ennakkovaikuttaminen: Yksityisoikeuden rooli kilpailukyvyn edistämisessä (T)
 - TEM: Komissioon vaikuttaminen: Suomi vaikuttaa aktiivisesti komissiolta kesällä tulevan horisontaalisen sisämarkkinastrategian valmisteluun (Komission tiedonanto) (T)

Tausta: Valtioneuvoston periaatepäätös yrittäjyydestä 5.9.2024

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Valtioneuvoston periaatepäätös yrittäjyydestä 5.9.2024

1. Johdanto: tausta, tarkoitus

2. Lähtökohdat: yrittäjyyden merkitys yhteiskunnassa, keskeiset nostot yrittäjyydestä ja sen toimintaympäristöstä

3. Tavoitteet ja toimenpiteet

- yrittäjyyden edistämisen tavoitteet (*pääpaino elinkeino-, innovaatio- ja yrittäjyyspolitiikka*)

3.1. Yritysten uudistumisen, kasvun ja kansainvälistymisen tavoitteet

Yritysten uudistumisen, kasvun ja kansainvälistymisen tavoitteet

- Teollisuuden uudistuminen
- Puhtaan siirtymän mahdollisuuksien hyödyntäminen
- Digitalisaatio
- Julkinen yritysrahoitus
- TKI-toiminta
- Palvelualat
- Aineettomat oikeudet, IPR
- Start Up –yrittäjyys
- Yksinyrittäjyys
- Omistajanvaihdokset
- Kasvuyrittäjyys/Mittelstand
- Yritysten kansainvälistyminen ja viennin edistäminen
- Aluehallintouudistus, lupa- ja valvontavirastot sekä elinvoimakeskukset

3.2. Osaaminen ja osaavan työvoiman saatavuuden tavoitteet

- Yrittäjyyskasvatus
- Osaavan työvoiman saatavuus ja osaamisen vahvistaminen
- TE-palvelu 2024 uudistus
- Työmarkkinauudistukset
- Kansainvälinen rekrytointi

3.3. Toimivien markkinoiden tavoitteet

- Toimivat markkinat ja kilpailullisuus
- Yritysten hallinnollisen taakan keventäminen
- Julkiset hankinnat
- Luvitus
- EU-vaikuttaminen

4. Seuranta

5. Toimenpiteet ja vastuutahot

Valtioneuvoston periaatepäättös yrittäjyydestä: keskeinen tausta, tarkoitus ja valmistelu

- Työ- ja elinkeinoministeriö on päivittänyt [VN –yleisistunnon 5.9.2024](#) päätöksellä valtioneuvoston periaatepäättöstä yrittäjyydestä, hallituksen ohjausasiakirja.
- Periaatepäättös kokoaa yhteen valtioneuvoston tasolla Suomen päämäärät ja tavoitteet yrittäjyyden edistämisessä.
 - Tiivis valtioneuvoston periaatepäättös, joka keskittyy strategiaan yrittäjyyden painopistealueisiin sekä luo niihin poliittisesti linjattavat toimenpiteet strategiseen ja pitkäjänteiseen yrittäjyyden edistämiseen eri ministeriöissä, yli hallituskausien.
 - Pääsisältöalueet: 1) yritysten uudistuminen, kasvu ja kansainvälistyminen; 2) Osaaminen ja osaavan työvoiman saatavuus ja 3) toimivat markkinat.
 - Toimenpiteitä yhteensä 19 kappaletta: on rajattu kohdistumaan valtion vastuulla oleviin yrittäjyyden edistämisen toimiin, erityisenä painopistealueena pk-yrittäjyys.
- Yrittäjyyden periaatepäättöksen luonnos on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriön johdolla VN –tasolla yhdessä eri ministeriöiden kanssa virkavalmisteluna, työn ohjausryhmänä on TEM –vetoinen [yrittäjyyden neuvottelukunta](#)

Valtioneuvoston periaatepäättös yrittäjyydestä – keskeiset pääviestit

- **Yrittäjyyden edistäminen on yksi hallituksen keskeisimmistä painopistealueista.**
 - Yritykset ja yrittäjät tuovat yhteiskuntaan ja talouteen kilpailukykyä, kasvua, työtä, toimeentuloa, verotuloja, hyvinvointia, huoltovarmuutta, alueellista elinvoimaa sekä globaalia yritystoimintaa.
- **Uusien yritysten perustaminen sekä jo olemassa olevan yritystoiminnan kehittäminen, kasvu ja innovatiivisuus sekä elinkeinorakenteen uudistuminen ovat keskeisiä Suomen kilpailukyvyn, talouskasvun ja työllisyyden näkökulmista.**
 - Suomessa kasvuyrittäjyys on liian kapean yritysjoukon harteilla – yhtenä haasteena on se, että meillä on paljon yrityksiä, joilla on kasvuhakuisuutta, joka ei kuitenkaan konkretisoidu kasvuksi.
- **Yhteiskunta tarjoaa yrityksille toimintaympäristön puitteet, yrittäjä tekee aina päätökset yritystoiminnasta, kuten sen uudistamisesta ja kehittämisestä, ei yhteiskunta.**
 - Jotta yritykset uskaltavat tavoitella kasvua, tehdä investointeja ja luoda työpaikkoja, on yrittäjyyden toimintaympäristön oltava ennustettava, vakaata ja kasvuun kannustavaa.

Kiitos!